

Fiche 2: Mededeling inzake ultraperifere regio's

1. Algemene gegevens

Titel voorstel: Mededeling van de Commissie 'De ultraperifere regio's: een troef voor Europa'

Datum Commissiedocument: 17 oktober 2008

Nr. Commissiedocument: COM(2008) 642 definitief

Prelex: http://ec.europa.eu/prelex/detail_dossier_real.cfm?CL=nl&DosId=197510

Nr. impact-assessment Commissie en Opinie Impact-assessment Board:
Niet opgesteld

Behandelingstraject Raad: Mededeling als zodanig wordt niet in de Raad behandeld.

Eerstverantwoordelijk ministerie: Het ministerie van Binnenlandse Zaken

Rechtsbasis, stemwijze Raad, rol Europees Parlement en comitologie

- a) Rechtsbasis: Artikel 299 EG-Verdrag
- b) Stemwijze Raad en rol Europees Parlement: niet van toepassing
- c) Comitologie: Er worden geen nieuwe commissies ingesteld.

2. Essentie voorstel:

In deze mededeling van de Commissie wordt een overzicht gegeven van de reacties op de Mededeling van de Commissie van 12 september 2007¹. Deze mededeling vormde de start van de openbare consultatie van de Commissie inzake het beleid met betrekking tot de ultraperifere gebieden (UPG) van de Europese Unie². Verder worden in deze mededeling voorstellen gedaan gericht op het verbeteren van de positie van de UPG. Het centrale uitgangspunt van de voorstellen is: het beter benutten van de unieke eigenschappen van de UPG (de geografische ligging, de rijke biodiversiteit etc). De UPG moeten meer toegevoegde waarde hebben voor de rest van de Europese Unie.

De Commissie wil in dit kader de UPG ontwikkelen tot vooruitgeschoven posten van de Europese Unie in het kader van het handelsbeleid en het maritiem beleid; de UPG moeten de positie van de Europese Unie in de regio van de UPG versterken. Zij moeten als onderdeel van de Europese Unie een voortrekkersrol gaan vervullen bij het duurzaam beheer van de oceanen en het toezicht op internationale wateren (strijd tegen illegale visserij, piraterij of drugshandel). Ook zouden op de UPG wetenschappelijke centra opgezet moeten worden voor onderzoek naar klimaatverandering en biodiversiteit. Tot slot stimuleert de Commissie de UPG te integreren in de regio en de samenwerking te verbeteren met de in de regio gelegen landen en gebieden overzee³ van de Europese Unie en de ACS-landen⁴.

De Commissie zal meer studies gaan verrichten naar de impact van communautair beleid op de UPG.

3. Kondigt de Commissie acties, maatregelen of concrete wet- en regelgeving aan voor de toekomst? Zo ja, hoe luidt dan het voorlopige Nederlandse oordeel over bevoegdheidsvaststelling, subsidieriteit en proportionaliteit en hoe schat Nederland de financiële gevolgen in?

¹ COM(2007) 507 definitief: Mededeling van de Commissie inzake Strategie voor de ultraperifere regio's, resultaten en vooruitzichten.

² De ultraperifere gebieden zijn gedefinieerd in art. 299 EG-Verdrag. De volgende gebieden hebben deze status: de Azoren, de Canarische eilanden en vier Franse overzeese departementen.

³ De Landen en gebieden overzee zijn gedefinieerd in deel IV EG-Verdrag en bijlage II. De LGO bestaan uit Franse, Engelse, Nederlandse en Deense gebieden.

⁴ De ACS-landen zijn gedefinieerd in de Overeenkomst van Cotonou. Het betreffen voormalige koloniën in Afrika, Caribisch gebied en stille oceaan.

In de Mededeling komt de Commissie met diverse voorstellen die hoofdzakelijk gericht zijn op het verbeteren van de toegankelijkheid, concurrentievermogen, regionale integratie, klimaatverandering, demografische ontwikkeling, landbouw en maritiem beleid.

Op grond van artikel 299 lid 2 EG heeft de Gemeenschap bevoegdheden t.a.v. de UPG's.

Het voorlopige oordeel over subsidiariteit en proportionaliteit is positief.

De UPG's vormen een integraal onderdeel van de Europese Unie, maar hun positie binnen de Europese Unie wordt onder meer bemoeilijkt door de geografische ligging van de eilanden. Ten einde de positie van de UPG's te versterken en hun potentieel te kunnen benutten is actie op Europees niveau gewenst. De voorstellen van de Commissie zijn er op gericht om de rol van de eilanden binnen de EU en hun eigen regio's te vergroten, waarbij rekening wordt gehouden met de specifieke kenmerken van de UPG's. De voorstellen bouwen voort op het reeds ontwikkelde beleid dat er op gericht is om de economische en sociale ontwikkeling van de gebieden te bevorderen.

De Commissie stelt voor dat voor de UPG geen extra fondsen ter beschikking worden gesteld.

4. Nederlandse positie over de mededeling

Het Koninkrijk der Nederlanden heeft geen gebieden die de Europees-rechtelijke status van UPG hebben. De Nederlandse Antillen en Aruba hebben de status van LGO. Dat betekent dat de Nederlandse Antillen en Aruba geen onderdeel zijn van de Gemeenschap. Europees recht geldt er niet, met uitzondering van de burgerschapsrechten en de Europese regelgeving die expliciet voor LGO geldt. De staatkundige veranderingen brengen daarin geen verandering. Als het land Nederlandse Antillen opgeheven wordt, verwerven de eilandgebieden van de Nederlandse Antillen automatisch de LGO-status. Afgesproken is die status voorlopig te handhaven. Vijf jaar na de inwerkingtreding van de nieuwe staatkundige verhoudingen in het Koninkrijk zal de relatie van de eilandgebieden van de Nederlandse Antillen en Aruba met de Europese Unie en de wenselijkheid van de UPG-status opnieuw bezien worden⁵.

Deze mededeling is daarom op dit moment slechts zijdelings van belang voor Nederland. Hierbij dient echter te worden aangetekend dat niet uit het oog moet worden verloren dat de mogelijkheid bestaat dat op termijn (onderdelen van) de huidige Nederlandse Antillen en/of Aruba een UPG-status zullen willen verwerven. Daarom dient het Koninkrijk der Nederlanden duidelijk en op actieve wijze betrokken te zijn bij de verdere ontwikkelingen met betrekking tot de UPG.

Voor Nederland zijn vooral de voorstellen belangrijk die beogen de samenwerking tussen UPGs en LGOs te vereenvoudigen. Nederland steunt deze voorstellen. Nederland zal zich er voor inzetten dat de versterking van de positie van de UPG niet ten koste gaat van de positie van LGO. Nederland zal de verdere uitwerking van de mededeling en de ontwikkeling van de UPG-status nauwlettend blijven volgen met het oog op de voorgenomen evaluatie van de relatie van de eilandgebieden van de Nederlandse Antillen en Aruba met de Europese Unie. Zo nodig zal Nederland interveniëren in de Raadswerkgroepen waar het beleid voor de UPG besproken wordt.

⁵ Kamerstukken II, 2008/09, 31 700 IV, nr. 3⁵ De Landen en gebieden overzee zijn gedefinieerd in deel IV EG-Verdrag en bijlage II. De LGO bestaan uit Franse, Engelse, Nederlandse en Deense gebieden. De ACS-landen zijn gedefinieerd in de Overeenkomst van Cotonou. Het betreffen voormalige koloniën in Afrika, Caribische gebied en Stille oceaan.